

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

ПОЛІВАНЦЕВ АНДРІЙ СЕРГІЙОВИЧ

УДК 339.727.22:330.341.1

**ВПЛИВ ФІСКАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ НА МІЖНАРОДНИЙ
ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ОБМІН**

Спеціальність 08.00.02 – світове господарство
і міжнародні економічні відносини

Автореферат дисертації
на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Харків 2013

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана на кафедрі міжнародних економічних відносин Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник: кандидат економічних наук, доцент
Сідоров Вадим Ігоревич,
Харківський національний університет
імені В.Н. Каразіна
Міністерства освіти і науки України,
декан факультету міжнародних економічних
відносин та туристичного бізнесу

Офіційні опоненти: доктор економічних наук, професор
Варналій Захарій Степанович,
Київський національний університет імені Т. Шевченка
Міністерства освіти і науки України,
професор кафедри економічної теорії

кандидат економічних наук,
Барсегян Ашот Георгійович,
Таврійський національний університет імені
В.І. Вернадського
Міністерства освіти і науки України,
доцент кафедри міжнародної економіки

Захист відбудеться «20» вересня 2013 р. о 12 годині 00 хв. на засіданні спеціалізованої вченої ради К 64.051.25 у Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна за адресою: 61022, м. Харків, пл. Свободи, 6.

З дисертацією можна ознайомитись у Центральній науковій бібліотеці Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна за адресою: 61022, м. Харків, пл. Свободи, 4.

Автореферат розісланий «___» серпня 2013 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради
кандидат економічних наук, доцент

Гончаренко Н. І.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дисертаційного дослідження обумовлена потребою адаптації національної економіки до непередбачуваності коливань світових товарних ринків та фінансових потоків, забезпечення сталого розвитку виробництва, що вимагає від держави макроекономічної стабільності задля забезпечення стійкої динаміки відтворювального процесу й привабливого інвестиційного клімату через вдосконалення інструментів фінансового регулювання економіки та зовнішньоторговельної діяльності суб'єктів торговельно-економічного обміну, що виражені в дієвих механізмах фіскальної політики.

В якості теоретичної основи дослідження в межах його цільової направленості були використані праці таких класиків економічної думки як Л. Вальрас, Дж. Мілль, У. Петті, Д. Рікардо, Ж. Сісмонді, А. Сміт. Характер впливу фіскальної політики на економічний ріст в умовах ринкової економіки вивчали Ш. Бланкарт, Ж. Боден, Н. Брентано, Ч. Гейч, Дж. Гелбрейт, П. Годме, Л. Ембрилл, Дж.М. Кейнс, М. Кін, А. Лаффер, О. Лернер, К. Макконнелл, А. Маршалл, М. Мільнер, Ф. Ноймарк, А. Ослунд, Дж. Робінсон, П. Самуельсон, Я. Тінберген, М. Фрідман, А. Хансен, Г. Шмоллер та ін.

Серед вітчизняних вчених значний внесок у вивчення міжнародних економічних відносин та оподаткування зробили С.І. Архієреєв, А.Г. Барсегян, С.Я. Боринець, В.С. Будкін, З.С. Варналій, О.Д. Василик, Є.М. Воробйов, В.М. Геєць, А.П. Голяков, В.В. Гончаренко, Н.І. Гончаренко, О.А. Довгаль, О.О. Канов, Г.М. Коломієць, Н.П. Мешко, І.І. Пузанов, О.І. Рогач, В.І. Сідоров, А.С. Філіпенко, С.А. Циганов, С.О. Якубовський та ін. Теоретичні дослідження щодо економічної природи податків проводили такі українські вчені як Є.О. Балацький, В.В. Буряковський, О.П. Гребельник, Ю.Б. Іванов, Ю.Г. Козак, О.О. Соколов, Д.Г. Черник, Т.Ф. Юткіна, та ін.

У той же час, аналіз літературних джерел засвідчив, що недостатньо вивченими залишаються тенденції взаємозв'язків між фіскальними системами та зовнішньоторговельною діяльністю, особливості впровадження державної фіскальної політики в умовах нарощування значення та обсягів світової торгівлі в структурі міжнародних економічних відносин, питання математичного аналізу щодо зовнішньоторгової стратегії розвитку макроекономічної архітекτονіки в контексті національної фіскальної політики, що і зумовило актуальність теми дисертаційного дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертацію виконано в межах планових наукових робіт №1-40-09 «Українсько-російське порубіжжя: концепція та стратегія довгострокового транскордонного співробітництва» (№ держреєстрації 01090007307) та №1-40-11 «Концепція та стратегія транскордонного співробітництва між Україною та Російською Федерацією» (№ держреєстрації 01114001449).

Мета і задачі дослідження. Метою роботи є розвиток теоретико-методологічних основ дослідження домінант функціонування, практики

реалізації і ефективності фіскальної системи в умовах глобалізації задля розробки шляхів вдосконалення та активізації зовнішньоторговельних відносин.

Для досягнення поставленої цілі визначені такі **задачі**:

- дослідити теоретико-методичні засади функціонування фіскальної політики;
- систематизувати існуючі теоретичні підходи до визначення терміну «податок»;
- визначити організаційно-економічні засади дослідження процесу податкового регулювання міжнародної торгівлі;
- дослідити вплив глобалізаційних процесів на ефективність оподаткування;
- охарактеризувати умови формування ефективної податкової політики держави;
- виявити основні напрями інтеграційних процесів в оподаткуванні в умовах зростання частки міжнародної торгівлі у світовій економіці;
- визначити організаційно-методичні засади розвитку системи податкового регулювання;
- запропонувати напрями вдосконалення фіскальної політики держави;
- здійснити моделювання фіскально-тарифної системи України в умовах глобалізаційної економіки.

Об'єктом дослідження є процес функціонування національної фіскальної політики, як чинника розвитку світової торгівлі.

Предметом дослідження є теоретико-методичні аспекти впливу фіскальної політики на міжнародний торговельно-економічний обмін.

Методи дослідження. Для реалізації мети та виконання поставлених завдань були використані принципи діалектичної логіки в єдності з причинно-наслідковим і функціонально-структурним аналізом, який дозволяє в межах даної роботи розглядати податкове регулювання як засіб непрямого впливу на економіку, економічні та соціальні процеси шляхом зміни видів податків та зборів, податкових ставок, розміру мита, встановлення податкових пільг, зміни загального фіскального навантаження, відрахувань до бюджету та фондів. Виходячи зі специфіки теми дисертації, в процесі дослідження у роботі в цілому було застосовано моделювання, метод формалізації, нормативно-оціночний метод досягнення поставлених цілей.

Дисертація ґрунтується на положеннях Митного кодексу України, податкового й фінансового законодавства, нормативно-правових актах в інших галузях економіки.

Інформаційну базу дисертаційної роботи складають Конституція, закони України, інші нормативно-правові акти з питань оподаткування; теоретичні положення економічної та фінансової науки; численні роботи вітчизняних і зарубіжних вчених; документи міжнародних організацій і економічні звіти науково-дослідних центрів; дані Міністерства фінансів і Державної

податкової адміністрації України; Міністерства економічного розвитку та торгівлі, матеріали Державного комітету статистики.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у поглибленні існуючих теоретико-методологічних основ дослідження процесів функціонування, практики реалізації і ефективності фіскальної системи та розробці науково-практичних рекомендацій щодо вдосконалення фіскальної політики держави в умовах глобалізації світового господарства.

Конкретні наукові результати, що розкривають особистий внесок автора у розробку досліджуваної проблеми і характеризують наукову новизну роботи, полягають у такому:

удосконалено:

- концептуальні засади дослідження процесу податкового регулювання міжнародної торгівлі, а саме розроблено концептуальну схему моделювання наслідків лібералізації ввізного та вивізного мита у контексті оподаткування зовнішньої торгівлі з урахуванням особливостей внутрішніх (наявність тіньової економіки, недосконала конкуренція, наявність контрабанди) та зовнішніх чинників (нестабільність факторів виробництва в країнах, інституційне середовище в країнах-партнерах) окремої країни, реалізація якої дозволяє узгоджувати заходи політики податкового регулювання з урахуванням особливостей фінансових, правових, економічних, соціальних та адміністративних інструментів окремої країни;

- науково-методичний інструментарій впливу окремих податків на обсяг зовнішньоторговельного потоку за рахунок розробки прогнозної економетричної моделі апріорного ранжування факторів впливу фіскальної політики на міжнародний торговельно-економічний обмін, а саме страхові соціальні збори до фондів; експортне мито; імпортне мито; ПДВ; рентні платежі; податки на основні засоби; транспортні збори; акцизний збір; збори за спеціальне використання природних ресурсів; податки на оплату праці; податок на прибуток.;

- організаційно-економічні засади моделювання фіскально-тарифної системи України, а саме розроблено алгоритм функціонування механізму регулювання оподаткування на етапі застосування податкових впроваджень, що дає змогу уряду визначати можливі альтернативні варіанти компенсації податкового доходу держави задля максимізації податкових надходжень від зовнішньоторговельної діяльності шляхом визначення багатоваріантності наслідків коригування ставок мита при різноманітних ставках ПДВ;

отримали подальшого розвитку:

- організаційно-методичні засади розвитку системи податкового регулювання, а саме розроблено модель когнітивно-імітаційного аналізу стратегічного розвитку системи податкового регулювання, що передбачає побудову імітаційної моделі розвитку дослідження та когнітивної моделі податкової напруги в певній країні, використання якої з урахуванням виявлення динаміки реакції економічної ситуації на вплив факторів та когнітивного моніторингу ситуації дозволяє розробити комплекс заходів за

домінантними факторами щодо здійснення сценарного аналізу стратегічного розвитку системи податкового регулювання;

- понятійно-категоріальний апарат світової економіки через надання авторського визначення поняття «податок», яке запропоновано розуміти як встановлений вищим органом державної законодавчої влади та закріплений у законодавчому порядку обов'язковий платіж, який є одним із найважливіших засобів державного впливу на соціально-економічний розвиток країни, важливим інструментом макроекономічного регулювання економіки, перерозподілу валового внутрішнього продукту на цілі економічного розвитку і соціальних гарантій населенню, розвитку науки, освіти, охорони здоров'я, культури, забезпечення демократії, прав людини в державі, національної безпеки, виконання державою функцій в міжнародній сфері, формою фінансово-економічних та соціальних відносин між платниками податків та державою, **яке доповнює існуючі визначення філософською, правовою, психологічною та політичною складовою сутності даного поняття.**

Практичне значення одержаних результатів полягає у розробці науково обґрунтованих пропозицій з вдосконалення управління фіскальною політикою для активізації міжнародного торговельно-економічного обміну. Теоретичні узагальнення, висновки і пропозиції, що містяться у дисертації можуть бути використані у діяльності органів законодавчої та виконавчої влади, зокрема при розробці механізмів активізації міжнародних економічних відносин України та заходів щодо антикризового планування зовнішньоекономічної діяльності.

Основні наукові положення і отримані результати дослідження використовуються у навчальному процесі при викладанні курсів «Світова торгівля», «Міжнародні економічні відносини», «Податки і система оподаткування» для студентів факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна (довідка №23/200-1 від 12.09.2012 р.), а також під час читання курсів «Основи менеджменту», «Економічна теорія» та «Економіка» у «Харківській гуманітарно-педагогічній академії» впродовж 2011-2013 років (довідка № 01-12/424 від 12.05.2013 р.).

Практичні рекомендації та пропозиції викладені в дисертації впроваджено в аналітично-практичну діяльність Департаменту міжнародного співробітництва Харківської міської ради (довідка № 298/01-01-21 від 26.03.2013 р.), аналітичній роботі Державної податкової інспекції у Київському районі м. Харкова Харківської області Державної податкової служби (довідка від 02.03.2013 р.), багатofакторна модель множинної регресії залежності зовнішньоторговельного обороту від певних факторів впливу фіскальної політики використовується у аналітичній роботі ТОВ «Полекс експрес» (довідка №10/1, від 10.04.2013 р.), концептуальна схема дослідження податкового регулювання торговельно-економічного обміну з урахуванням інституційних умов країни знайшла впровадження у роботі Департаменту економіки і міжнародних відносин Харківської обласної

державної адміністрації при розробленні Програми економічного і соціального розвитку Харківської області на 2013 рік (довідка №10-23-4/1094 від 31.05.2013).

Особистий внесок здобувача. Дисертаційна робота є самостійно виконаною працею, всі наукові результати, які викладені в цьому дослідженні та подаються на захист, отримані автором особисто.

Апробація результатів дисертації. Основні результати дослідження доповідались автором і отримали схвалення на міжнародних і всеукраїнських конференціях, а також науково-практичних семінарах, а саме: міжнародна науково-практична конференція «Актуальні проблеми міжнародних економічних відносин» (6 грудня 2008 р., м. Харків); науково-практична конференція «Російсько-Українське порубіжжя: стан та перспективи співробітництва» (28 березня 2009 р., м. Харків); V науково-практична конференція молодих вчених «Актуальні проблеми міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу» (11 грудня 2009 р., м. Харків); всеукраїнська науково-практична конференція молодих вчених, аспірантів та студентів «Организационно-экономические проблемы регионального развития в современных условиях» (22 квітня 2010 р., м. Сімферополь); міжнародна науково-практична конференція «Актуальні проблеми зовнішньоекономічної діяльності та митної справи в умовах глобалізації» (3 грудня 2010 р., м. Дніпропетровськ); IV міжнародна науково-практична конференція молодих вчених «Митна політика та актуальні проблеми економічної безпеки України на сучасному етапі (економіко-управлінські, правові, інформаційно-технічні аспекти)» (25 березня 2011 р., м. Дніпропетровськ); VII науково-практична конференція молодих вчених «Актуальні проблеми міжнародних економічних відносин» (17 березня 2012 р., м. Харків); III міжнародна науково-практична конференція «Українсько-російське порубіжжя: стан та перспективи співробітництва» (15 грудня 2012 р., м. Харків).

Публікації результатів дослідження. За темою дисертації опубліковано 12 наукових праць загальним обсягом 5,0 д.а., з них: 5 – у провідних наукових фахових виданнях (обсягом 2,2 д.а.), 7 – у матеріалах і тезах конференцій.

Обсяг і структура дисертаційної роботи. Дисертація складається з вступу, 3 розділів, висновків, переліку використаних джерел з 207 найменувань, 18 додатків. Зміст дисертації викладено на 176 сторінках друкованого тексту, включаючи 12 таблиць на 15 сторінках, 23 рисунки на 23 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дисертації, визначено мету і задачі дослідження, його предмет і об'єкт, наукову новизну та практичне значення одержаних результатів.

У першому розділі «**Теоретико-методологічні домінанти взаємодії фіскальної політики і міжнародного торговельно-економічного обміну**» досліджено теоретико-методичні засади функціонування фіскальної політики; систематизовано існуючі теоретичні підходи до визначення терміну «податок»; визначено організаційно-економічні засади дослідження процесу податкового регулювання міжнародної торгівлі.

Фіскальна політика держави, ґрунтуючись на вагомості податкового регулювання та податкових доходів залишається провідною ланкою економічної політики, виконує роль стабілізатора та провідного регулятора економіки. Фіскальний інструментарій є ключовим елементом системи регулювання економічного розвитку розвинених ринкових відносин, а тому дослідження інструментів оподаткування є однією з важливих складових сучасних наукових досліджень, які створюють основу для прийняття тактичних і стратегічних рішень у галузі державного регулювання макро- та мікроекономічного розвитку та зовнішньоекономічної політики.

У процесі дослідження теоретичних основ функціонування систем оподаткування (теорія Левіафан, теорія демократичного оподаткування, теорія еволюційного оподаткування, теорія оподаткування в економіці добробуту) встановлено, що в основі теорій оподаткування знаходиться певна концепція забезпечення якісного, ефективного соціально-економічного розвитку суспільства, що визначає характер самого розвитку, його цілі, напрями реалізації і засоби руху для досягнення поставленої мети.

У результаті семантичного аналізу теоретичних підходів до визначення терміну «податок» (В. Буряковський, О. Врублевський, І. Горський, Т. Заревчанська, Т. Калінеску, М. Косов, А. Кугаєнко, М. Кучерявенко, І. Майбуров, П. Мельник, С. Пепеляєв, А. Поддєрьогін, М. Романовський, Е. Селигман, О. Сердюк, О. Соколов, Н. Ушак, Д. Черник, Т. Чернякова, Т. Юткіна) зроблено висновки про те, що не існує єдиного погляду стосовно головної характеристики податку як платежу, збору або внеску; у визначенні форми його здійснення – обов'язкова або примусова, а також щодо участі його у відносинах – фінансових, економічних, виробничих; термін «податок» здебільшого тлумачиться виходячи лише з його змісту як економічної або фінансової категорії, нехтуючи при цьому внутрішньою суттю, пов'язаною із властивостями, що дають підстави відносити податок також до таких категорій як соціальна, філософська, правова (юридична), психологічна, політична та ін.; більшість визначень терміна «податок» витікає з його фіскальної функції та підкреслюється фіскальна спрямованість податків, при цьому робиться акцент на примусовому характері оподаткування і не простежується прямий зв'язок між вигодою платника податку та самим податком.

Таким чином, на основі аналізу існуючих визначень терміну «податок» і академічної літератури щодо ролі фіскальної політики в міжнародному торговельно-економічному обміні встановлено відсутність єдності у визначенні даного поняття та запропонована власна дефініція податків, а

саме податки можна розкрити, як платежі у грошовій формі, що стягуються з юридичних і фізичних осіб для фінансування видатків державного бюджету на засадах обов'язковості, законодавчої закріпленості, нецільового характеру, безповоротності та індивідуальної безоплатності, які забезпечені державним примусом і не мають характеру покарання.

У результаті дослідження доведено, що використання податків є певним механізмом керування мікроекономічною архітектонікою за допомогою методів прямого і непрямого впливу, що дозволяє державним інститутам впливати на хід розвитку сучасного суспільства (рис.1).

Рис. 1 Схема державної податкової архітектоніки

Відзначено, що ефективність державного економічного регулювання, як керуючої компоненти, залежить від результативності застосування принципів оподаткування, тобто впливу на кероване бізнес-середовище з метою підтримання макроекономічної й соціальної рівноваги та використання податків з метою реалізації ефективної економічної політики в суспільстві, як залежній складовій частині.

З урахуванням вищезазначеного запропоновано концептуальну схему моделювання наслідків лібералізації ввізного та вивізного мита та дослідження податкового регулювання торговельно-економічного обміну з урахуванням інституційних умов країни, реалізація якої за допомогою функціонально-структурного аналізу та на основі врахування внутрішніх (наявність тіньової економіки, недосконала конкуренція, наявність контрабанди) та зовнішніх чинників (нестабільність факторів виробництва в країнах, інституційне середовище в країнах-партнерах, різні екстерналії

міжнародної торгівлі) дозволяє моделювати наслідки лібералізації ввізного та вивізного мита у контексті оподаткування зовнішньої торгівлі та узгоджувати заходи політики податкового регулювання з урахуванням особливостей фінансових, правових, економічних, соціальних та адміністративних інструментів окремої країни (рис.2).

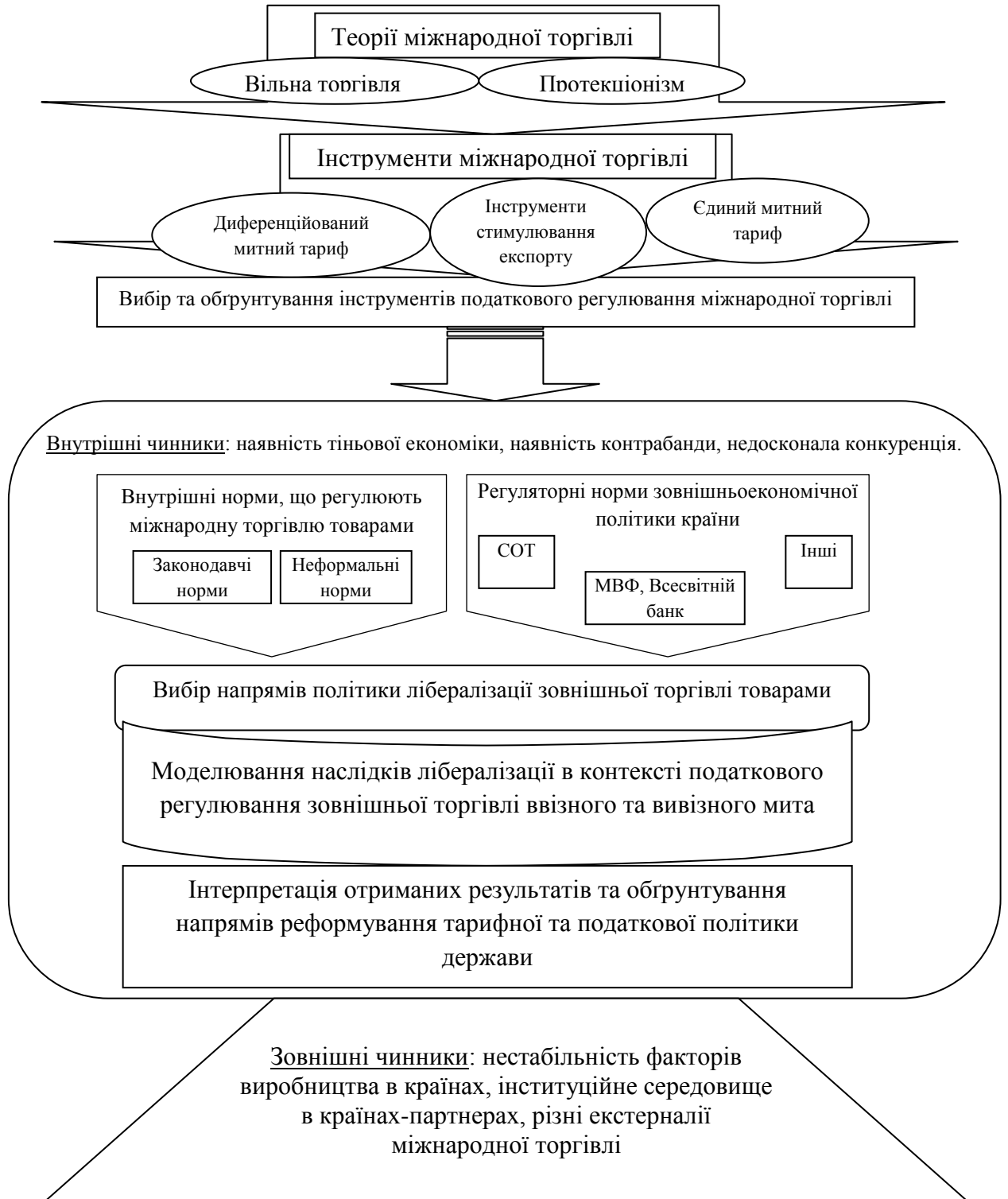

Рис. 2 Концептуальна схема моделювання наслідків лібералізації ввізного та вивізного мита у контексті оподаткування зовнішньої торгівлі

У ході проведеного дослідження встановлено, що економіко-математичні методи і моделі, що знайшли своє застосування у дослідженні фіскального тиску, аналізі взаємозв'язку податкового навантаження та економічного зростання, пошуку оптимальних параметрів фіскальної системи, прогнозування надходжень у бюджет та вплив податкових ставок на процеси міжнародного торговельно-економічного обміну мають певні спільні концептуальні риси, а саме: використання різних факторів, серед яких кількісні та якісні характеристики, застосування у дослідженнях критеріїв ефективності прийняття рішень; складність адаптивності розроблених моделей та математичних методів; використання набору альтернатив, проектів управління оподаткуванням, за допомогою яких можуть бути формалізовані сценарії управління фіскальною системою; спрощення математичної постановки, агрегованість моделей, певні дискусійні припущення.

У другому розділі «**Практика реалізації податкової політики як складової фіскальної системи держави в умовах глобалізації**» досліджено вплив глобалізаційних процесів на ефективність оподаткування, охарактеризовано умови формування ефективної податкової політики держави; виявлено основні напрями інтеграційних процесів в оподаткуванні в умовах зростання частки міжнародної торгівлі у світовій економіці.

Вплив глобалізаційних процесів та бажання приєднатися до економічної спільноти розвинених країн потребує застосування в процесі державного регулювання діяльності господарюючих суб'єктів найбільш ефективних методів їх оподаткування, визначення оптимальних ставок податкового навантаження на суб'єктів зовнішньоторговельних відносин. У ході дослідження доведено, що основною метою податкового законодавства в сфері зовнішньоекономічної діяльності має стати нейтралізація або мінімізація негативного впливу глобалізації на обсяги податкових надходжень.

Аналіз шляхів реформування фіскальної системи свідчить про суттєвий вплив процесів глобалізації на систему оподаткування держави та податкову політику. Встановлено, що з поширенням цих процесів зміни поглиблюватимуться, переходитимуть на якісно новий рівень, зачіпаючи всі складові системи оподаткування держави: адміністрування податків, структуру податкової системи, механізми запровадження податків, їх стягнення та, звичайно, зміст податкової політики.

У ході дослідження запропоновано ставку податку на додану вартість у розмірі 15 % оподатковуваної суми, як найбільш оптимальну, а також таку, що стимулює економічне зростання перехідної економіки. Враховуючи специфіку країн, що розвиваються, запропоновано формувати дохідну частину бюджету із митних податків, податку на додану вартість, акцизів і податку на прибуток корпорацій. При цьому доцільним вважається існування

широкої практики соціальних пільг, а отже немає потреби у високій ставці прибуткового податку із заробітної плати.

На основі результатів проведеної кластеризації країн за рівнем ефективності податкової політики визначено, що Україна має значне податкове навантаження на підприємницькі структури з низькою ефективністю вилучення податку на капітал у порівнянні з середньоєвропейським. Таким чином, зроблено висновок про доцільність об'єднання державних податків в єдиний податок – податок з основного або торговельного капіталу, який має сплачуватись згідно зі встановленими нормативами залежно від продукції, яку випускає платник податку, або виконаних робіт чи послуг.

У ході дослідження виявлено залежності між певними показниками, що характеризують податкову систему, та пріоритетами у виборі форм та методів здійснення міжнародної торгівлі національними суб'єктами господарювання. Таким чином, встановлено, що удосконалення податкової системи має здійснюватись таким чином, щоб, з одного боку, змусити працювати тіньовий сектор в офіційному секторі економіки, а з іншого, повернути з-за кордону капітал, який працюватиме на розвиток економіки України.

Обґрунтовано, що основними напрямками інтеграційних процесів в оподаткуванні мають стати впровадження взаємовигідних умов митно-тарифного регулювання між суб'єктами зовнішньоекономічних відносин, що дасть змогу поживити інвестиційну діяльність підприємницьких структур, скористатися вигодами міжнародної торгівлі та збільшити надходження до бюджету.

Проведений компаративний аналіз показав, що стратегія формування ефективної податкової політики є неоднозначною в різних країнах, що обумовлено істотними відмінностями регіональних податкових систем за рівнем оподаткування, їх складом і структурою, досягнутим рівнем розвитку економіки, умовами входження в ринкове середовище, конкурентними перевагами, а також визначальними факторами гармонізації оподаткування в умовах глобалізації економічних систем. Проте податковий потенціал держави характеризується певною системою показників податкової політики, які можна об'єднати в кілька груп, виходячи з науково обґрунтованих критеріїв її реалізації.

Таблиця 1

Коефіцієнти парної кореляції між ВВП
і бюджетотворюючими податками

Показник	ВВП	ППП	ПДФО	ПДВ	Акцизний збір
ВВП	1				
ППП	0,9488	1			
ПДФО	0,9913	0,9286	1		
ПДВ	0,9915	0,9467	0,9823	1	
Акцизний збір	0,8725	0,6851	0,8707	0,8522	1

Розраховано автором

Згідно з результатами проведеного в дисертації кореляційного аналізу, найкраще значення коефіцієнту кореляції ($R^2 = 0,9915$) спостерігається між ВВП і податком на додану вартість. Проте коефіцієнт кореляції між ВВП і податком з доходів фізичних осіб є також досить високим ($R^2 = 0,9913$) і майже не відрізняється від коефіцієнту детермінації ВВП і ПДВ. Крім того, на відміну від ПДВ, обсяги надходжень від сплати податку з доходів фізичних осіб значно легше спрогнозувати, оскільки їх питома вага у ВВП демонструє стабільність, незважаючи на загострення економічної кризи.

Таким чином, зроблено висновок, що формування ефективних інструментів податкової політики в сфері зовнішньоекономічної діяльності дасть змогу збільшити податкові надходження, що є соціально значимим фактором в умовах дефіциту бюджету, послабити податковий тиск на вітчизняні підприємства та ліквідувати негативне сальдо зовнішньоторговельного балансу, що є індикатором відображення економічного стану країни.

У третьому розділі дисертаційної роботи «**Вдосконалення фіскальної політики щодо активізації зовнішньоторговельних відносин**» визначено організаційно-методичні засади розвитку системи податкового регулювання; запропоновано напрями вдосконалення фіскальної політики держави; здійснено моделювання фіскально-тарифної системи України в умовах глобалізаційної економіки.

У процесі дослідження зроблено висновок, що основна мета регулювання на макrorівні полягає у забезпеченні стійкого економічного зростання, підтримці фінансово-економічної стабільності й гарантій соціальної справедливості, тому важливим постає питання ступіню впливу інструментів фіскальної політики, тобто важелів регулювання, на економічне зростання. Таким чином, державна політика має базуватися на чіткому виявленні оптимальних пріоритетів у постановці цілей та оцінці можливих наслідків від їхньої реалізації. У результаті проведеного дослідження розроблено модель когнітивно-імітаційного аналізу стратегічного розвитку системи податкового регулювання, що передбачає побудову імітаційної моделі розвитку дослідження та когнітивної моделі податкової напруги в певній країні, використання якої з урахуванням виявлення динаміки реакції економічної ситуації на вплив факторів та когнітивного моніторингу ситуації, дозволяє розробити комплекс заходів за домінантними факторами щодо здійснення сценарного аналізу стратегічного розвитку системи податкового регулювання.

На основі проведеного дослідження обгрунтовано, що методологія розробки індикаторів змін зовнішнього середовища та внутрішніх чинників держави повинна базуватися на науковому передбаченні – гіпотезі, емпіричному спостереженні, мати певну сферу застосування та мати суб'єкт, із позицій якого оцінюються наслідки стягнення податку. Тобто у вербальній інтерпретації це означає таке: якщо емпірична перевірка показала

передбачений результат стягнення податків, то це підтверджує гіпотезу і дозволяє дійти висновку про те, що індикатори оподаткування обґрунтовані для даного класу обставин.

У результаті обґрунтування необхідності застосування комплексного сполучення економіко-математичних методів, спрямованих на виявлення і аналіз факторів, що справляють суттєвий вплив на прогностичну величину, з подальшим включенням їх у багатфакторну динамічну модель прогнозування, розроблено економетричну модель апріорного ранжування факторів впливу фіскальної політики на міжнародний торговельно-економічний обмін, використання якої дозволило виокремити основні податкові фактори впливу на зовнішньоторговельні потоки.

Побудована економетрична модель є постійно-необхідною умовою перманентної трансформації для прогнозування результатів макроекономічної та торговельної політики держави з урахуванням актуальних чинників впливу. У результаті економічного аналізу висунуто гіпотезу, що на обсяг зовнішньоторговельного потоку впливають, в основному, 11 податкових інструментів, а саме, податки, збори та мито ($x_1, x_2 \dots x_{11}$) і побудовано динамічні ряди зміни показників $x_2, x_3, x_4, x_{11}, x_{10}$ (експортне мито, імпортне мито, ПДВ, податок на прибуток, податки на оплату праці) за періоди 2000–2011 рр., що характеризують стан податкового навантаження. У ході дослідження доведено, що найбільший вплив на обсяг торговельного обороту, за дослідженими статистичними джерелами та поглядами науковців в області оподаткування, згідно розрахунків, робить фактор x_2 – експортне мито, на другому місці – фактор x_3 – імпортне мито.

У результаті дослідження отримано таку багатфакторну модель множинної регресії залежності зовнішньоторговельного обороту (Y) від досліджуваних параметрів:

$$Y = 14,19x_2 - 2,96x_3 - 6,39x_4 + 68651 \quad (1)$$

Основним параметром розробленої моделі є висновки апріорного ранжування факторів, щодо впливу на зовнішню торгівлю двох видів податків – ПДВ, яким обкладається внутрішнє споживання та імпорт товарів, а також податки на зовнішню торгівлю, якими обкладаються експорт та імпорт товарів.

На основі розрахунку обсягів неофіційної економіки країни, що виникають при перетині товарами державного кордону, доведено, що фіскальна політика є ключовим фактором для легалізації даних доходів, тобто значення складників αX_{FP} (αX_{FP} – вартість готової продукції, виробленої з внутрішньої сировини і відправленої на експорт), αX_{RM} (кількість внутрішньої сировини відправленої на експорт), αM (імпортована готова продукція для внутрішнього споживання після оподаткування) і βM (імпортна сировина під впливом податкових факторів), є основними при формуванні товарообігу для економіки країни і визначаються як суми по всіх

товарних групах, з урахуванням компонентів з яких стягується (індекс⁺) і не стягується мито (індекс⁻) при перетині кордону, як в офіційному (індекс^f) так і в неофіційному секторах (індексⁱ).

Зміну обсягу товарного потоку внаслідок зміни ставки митних зборів можна визначити виходячи з еластичності товарного потоку за ставкою мита. Коефіцієнт еластичності товарного потоку від зміни податкової політики можна виразити наступним чином:

$$T'P_3 = \frac{\Delta TP}{\Sigma TP \div 2} \div \frac{\Delta PE}{\Sigma PE \div 2}; \quad (2)$$

де ΔTP – зміна обсягу товарного потоку внаслідок зміни ставки мита;

ΣTP – торговельні потоки на початок і кінець періоду;

ΔPE – зміна обсягу податкових надходжень від зовнішньоторговельної діяльності (ПДВ, податок на прибуток, мито);

ΣPE – комплексні податкові надходження від зовнішньоторговельної діяльності (ПДВ, податок на прибуток, мито).

Норма прибутку (рентабельність) в офіційному і неофіційному секторах включає сплачені податки і потенційні витрати на ухилення від сплати (пропорційно). Під витратами на ухилення розуміється, насамперед, ймовірність виявлення і сплати штрафів за ухилення від сплати податків і т.п. Таким чином сумарний прибуток по всіх сегментах економіки (P) складе:

$$P = \frac{V^{\alpha x} FP}{1 + \frac{1}{r^{\alpha x} FP}} + \frac{V^{\alpha x} RM}{1 + \frac{1}{r^{\alpha x} RM}} + \frac{V^{\alpha CP}}{1 + \frac{1}{r^{\alpha CP}}} + \frac{V^{\alpha M}}{1 + \frac{1}{r^{\alpha M}}} + \frac{V^{\beta x}}{1 + \frac{1}{r^{\beta x}}} + \frac{V^{\beta CP}}{1 + \frac{1}{r^{\beta CP}}}. \quad (3)$$

Виходячи з того, що в умовах високого фіскального тиску з метою збільшення податкових надходжень до бюджету та зменшення неофіційної складової, виникає необхідність пошуку варіантів компенсації податкового доходу держави, що перевищують початкове значення, у ході дослідження розроблено алгоритм функціонування механізму регулювання оподаткування на етапі застосування податкових впроваджень, що дає змогу уряду визначити можливі альтернативні варіанти компенсації податкового доходу держави задля максимізації податкових надходжень від зовнішньоторговельної діяльності, а також визначити взаємозв'язок та наслідки коригування ставок мита при різноманітних ставках ПДВ (рис. 3).

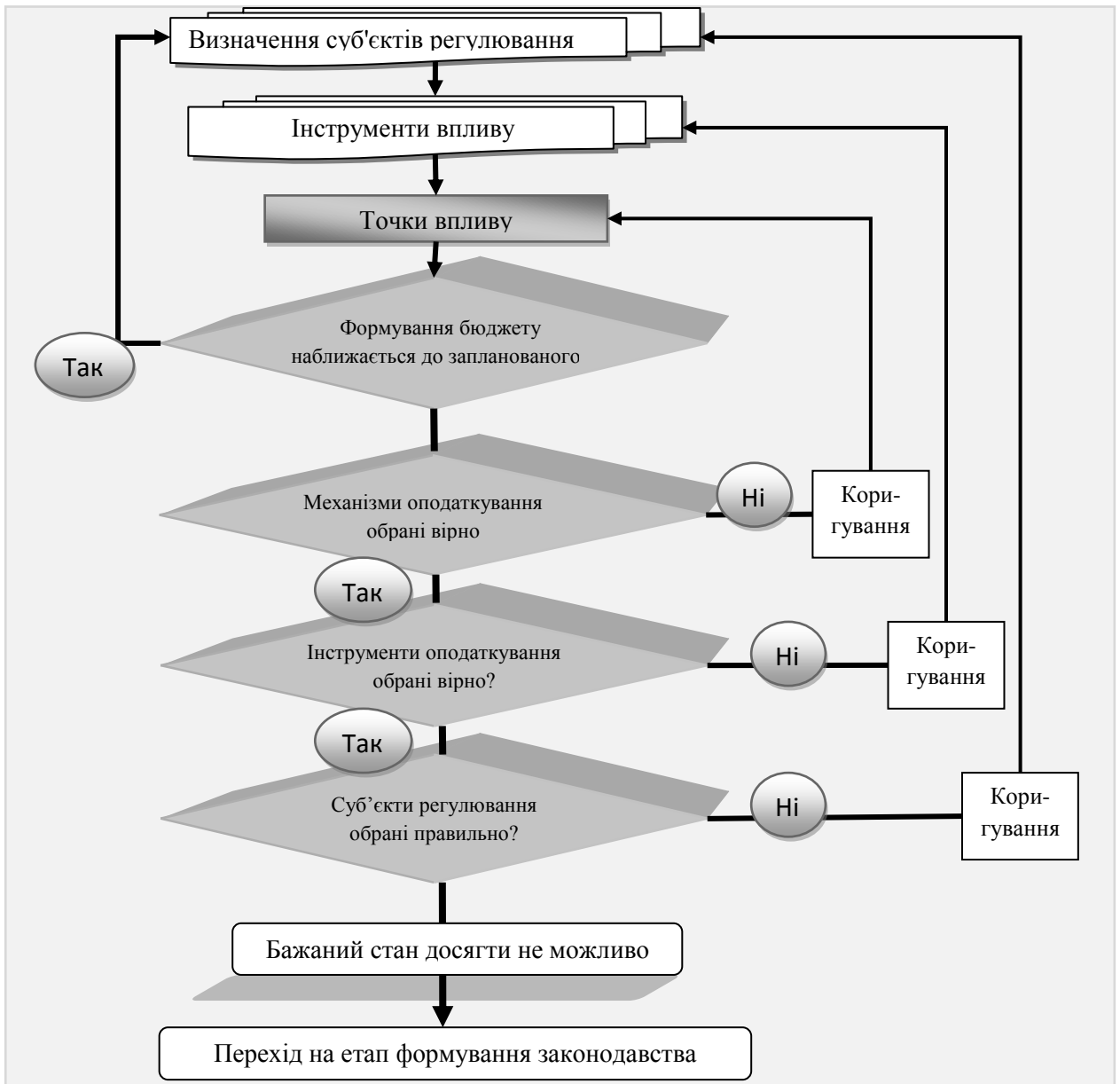

Рис. 3 Алгоритм функціонування механізму регулювання оподаткування на етапі застосування податкових впроваджень

ВИСНОВКИ

У результаті проведеного дослідження вирішено важливу наукову задачу удосконалення теоретико-методологічних основ дослідження функціонування фіскальної системи та визначення організаційно-економічних засад розбудови ефективної фіскальної політики держави в умовах глобалізації світового господарства.

У результаті проведеного дослідження зроблено наступні висновки:

1. Держава відіграє ключову роль у регулюванні сфер економіки та діяльності господарюючих суб'єктів. Формування законодавчої політики як безпосереднього фактору впливу на реальний сектор економіки починається з пристосування оподаткування, шляхом зміни окремих елементів податкового процесу. Значення оподаткування для суспільства зазначається багатьма науковцями та суспільними діячами, саме вирішення питання

раціонального поєднання процесів зниження загального рівня оподаткування з метою посилення стимулюючої ролі податків має вкрай важливу роль та неможливе без глибокого дослідження природи, філософсько-економічного змісту в історичній ретроспективі.

2. Світова фінансова наука не має єдиної думки, щодо теоретико-організаційного обґрунтування категорії податку, його функції, класифікації та сукупності типових ознак. Дослідження поглядів представників економічної думки засвідчило, що оподаткування в процесі історичного розвитку мало суперечливий характер та його розгляд як фінансово-економічного інструменту досить тривалий час є доволі незрілим явищем.

У результаті проведеного дослідження «податок» запропоновано розуміти як встановлений вищим органом державної законодавчої влади та закріплений у законодавчому порядку обов'язковий платіж, який є одним із найважливіших засобів державного впливу на соціально-економічний розвиток країни, важливим інструментом макроекономічного регулювання економіки, перерозподілу валового внутрішнього продукту на цілі економічного розвитку і соціальних гарантій населенню, розвитку науки, освіти, охорони здоров'я, культури, забезпечення демократії, прав людини в державі, національної безпеки, виконання державою функцій в міжнародній сфері, формою фінансово-економічних та соціальних відносин між платниками податків та державою.

Проведений аналіз наукової думки на різних етапах історичного розвитку дав змогу сформувати філософсько-економічну парадигму механізму впливу оподаткування на зовнішню торгівлю України. Задля більш глибокого аналізу та дослідження впливу податків на зміну динаміки міжнародної торговельної діяльності застосовано концептуальне дослідження податкового регулювання міжнародної торгівлі з урахуванням інституційних умов країни, що дозволяє за допомогою функціонально-структурного аналізу сформувати торговельно-економічні відносини та узгодити окремі заходи політики податкового регулювання з урахуванням особливостей окремої країни.

3. Проведений аналіз основних категорій оподаткування показав, що відсутність фундаментальних розробок та вітчизняної науково-практичної бази у даній сфері є певним бар'єром функціонування України як суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності. Інтеграційні процеси відкривають додаткові можливості для країни в фінансово-економічній, торговельній сфері та стають певним стимулом для інноваційного розвитку держави. Інтеграція здійснюється шляхом уніфікації національних фінансово-економічних систем, створення спільних наднаціональних інститутів (установ) і грошових фондів, що може стати як бар'єром так і стимулом, тому що інтеграційні процеси посилюють чутливість інвестицій до оподаткування. Основною метою податкового законодавства в сфері зовнішньоекономічної діяльності має стати нейтралізація або мінімізація негативного впливу глобалізації на обсяги податкових надходжень.

4. Сучасні дослідження не дають однозначних висновків щодо доцільності державного регулювання міжнародної торгівлі товарами і щодо оптимального тарифу та ставок, через те, що на практиці все залежить від інституціональних особливостей окремої країни. У ході дослідження запропоновано концептуальну схему моделювання наслідків лібералізації ввізного та вивізного мита у контексті оподаткування зовнішньої торгівлі, реалізація якої дозволяє узгоджувати заходи політики податкового регулювання з урахуванням особливостей фінансових, правових, економічних, соціальних та адміністративних інструментів окремої країни.

5. На основі проведення кластеризації країн за рівнем ефективності податкової політики встановлено, що Україна має значне податкове навантаження на підприємницькі структури з низькою ефективністю вилучення податку на капітал у порівнянні з середньоєвропейським. Таким чином, зроблено висновок про доцільність об'єднати державні податки в єдиний податок – податок з основного або торговельного капіталу, який має сплачуватись згідно зі встановленими нормативами залежно від продукції, яку випускає платник податку, або виконаних робіт чи послуг.

Удосконалення податкової системи має здійснюватись таким чином, щоб, з одного боку, змусити працювати тіньовий сектор в офіційному секторі економіки, а з іншого, повернути з-за кордону капітал, який працюватиме на розвиток економіки України. Формування ефективних інструментів податкової політики в сфері зовнішньоекономічної діяльності дасть змогу збільшити податкові надходження, що є соціально значимим фактором в умовах дефіциту бюджету, послабити податковий тиск на вітчизняні підприємства та ліквідувати негативне сальдо зовнішньоторговельного балансу, що є індикатором відображення економічного стану країни.

6. Основними напрямками інтеграційних процесів в оподаткуванні мають стати впровадження взаємовигідних умов митно-тарифного регулювання між суб'єктами зовнішньоекономічних відносин, що дасть змогу поживати інвестиційну діяльність підприємницьких структур, скористатися вигодами міжнародної торгівлі та збільшити надходження до бюджету. Загалом податковій системі України притаманний неефективний характер, який виражено в надмірній складності та різноманітності податків та зборів, що опосередковано, але суттєво, впливає на зниження конкурентоздатності товарів та послуг бюджетоутворюючих вітчизняних підприємств з урахуванням значного тіньового сектору економіки.

7. У результаті проведеного дослідження розроблено модель когнітивно-імітаційного аналізу стратегічного розвитку системи податкового регулювання, що передбачає побудову імітаційної моделі розвитку дослідження та когнітивної моделі податкової напруги в певній країні, використання якої з урахуванням виявлення динаміки реакції економічної ситуації на вплив факторів та когнітивного моніторингу ситуації, дозволяє розробити комплекс заходів за домінантними факторами щодо здійснення

сценарного аналізу стратегічного розвитку системи податкового регулювання.

8. Пошук оптимальних параметрів податкової системи України є досить актуальною задачею, поєднаною з аналізом взаємозв'язку між рівнем оподаткування й основними макроекономічними показниками, дослідженням залежності показників діяльності підприємств, обсягів зовнішньої торгівлі від параметрів податкової системи.

Вплив структури податків на склад і розміри зовнішньої торгівлі представляє собою складну систему з великою кількістю взаємопов'язаних параметрів, зміна яких впливає на ефективність процесів зовнішньоторговельного обміну. У результаті дослідження побудовано модель апріорного ранжування факторів та економіко-математичну модель регулювання механізму оподаткування, що дають змогу дослідити вплив окремих податків на обсяг зовнішньоторговельного потоку за рахунок виокремлення декількох основних податкових факторів, за допомогою яких можна впливати на його величину. Проведене дослідження свідчить про необхідність застосування комплексного сполучення економіко-математичних методів, спрямованих на виявлення і аналіз факторів, що справляють суттєвий вплив на прогнозну величину, з подальшим включенням їх в багатофакторну динамічну модель прогнозування. Згідно дослідження на зовнішньоторговельну діяльність основний вплив мають такі елементи податкової системи як ПДВ та митні тарифи.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Розділ у колективній монографії:

1. А.С. Поліванцев Податкові системи зарубіжних країн : монографія / В.І. Сідоров, А.С. Поліванцев, Ю.Г. Волкова та ін. / за ред. проф. Сідорова В.І. – Х. : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2011. – 260 с. ISBN 978-966-623-721-0.

Публікації у наукових фахових виданнях:

2. Поліванцев А.С. Щодо концепції спільного простору ПДВ / А.С. Поліванцев // Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Економічна серія. – № 851. – 2009 – С. 254-257. ISSN 0453-8048.

3. Поліванцев А.С. Щодо історичної ролі податків у міжнародних економічних відносинах / А.С. Поліванцев // Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Економічна серія. – № 892. – 2010 – С. 218-222. ISSN 0453-8048.

4. Поліванцев А.С. Методичні засади оцінки обсягів неофіційної економіки / А.С. Поліванцев // Актуальні проблеми міжнародних відносин : Збірник наукових праць. Вип.111. Ч. II (у двох частинах). К.: Київський

національний університет імені Тараса Шевченка Інститут міжнародних відносин, 2012. – С. 237-243. ISSN 0415-0215.

5. Поліванцев А.С. Компаративний аналіз використання податкового регулювання в системі конкурентних відносин на світовому ринку / А.С. Поліванцев // Бізнес-інформ. – № 3. – 2013. – С. 318-322. ISSN 222-4459.

6. Поліванцев А.С. Вплив глобалізаційних процесів на національну податкову політику / А.С. Поліванцев // Проблеми системного підходу в економіці : Електронне наукове фахове видання [Електронний ресурс]. – Київ, №1. – 2013. – Режим доступу : http://www.archive.nbu.gov.ua/e-journals/PSPE/2013_1/2013_1iem.html.

Публікації в інших виданнях:

7. Поліванцев А.С. Національні податкові системи в умовах глобалізації: вплив на міжнародний торгово-економічний обмін / А.С. Поліванцев // Актуальні проблеми міжнародних економічних відносин : матеріали IV науково-практичної конференції (6 грудня 2008 р.). – Х. : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2008. – 292 с. ISBN 978-966-623-546-9.

8. Поліванцев А.С. Щодо концепції спільного простору ПДВ (на прикладі Росії та України) / А.С. Поліванцев // Російсько-українське порубіжжя: стан та перспективи співробітництва : матеріали міжнародної науково-практичної конференції (28 березня 2009 р.). – Х. : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2009. – 216 с. ISBN 978-966-623-570-4.

9. Поліванцев А.С. Торговые и налоговые особенности в экономике Японии / А.С. Поліванцев // Актуальні проблеми міжнародних економічних відносин : матеріали V науково-практичної конференції (11 грудня 2009 р.). – Х. : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2009. – 308 с.

10. Поливанцев А.С. Налоговое стимулирование внешнеэкономической деятельности Украины / А.С. Поливанцев // Организационно-экономические проблемы регионального развития в современных условиях : материалы всеукраинской научно-практической конференции молодых ученых, аспирантов и студентов. – Симферополь : Таврический национальный университет имени В.И. Вернадского, 2010. – 407 с.

11. Поліванцев А.С. Митні платежі: подвійне оподаткування / А.С. Поліванцев // Митна політика та актуальні проблеми економічної безпеки України на сучасному етапі (економіко-управлінські, правові, інформаційно-технічні аспекти) : матеріали IV міжнародної науково-практичної конференції молодих учених. – Дніпропетровськ : Академія митної служби України, 2011. – Т. 1. – 261 с.

12. Поліванцев А.С. Модель оптимізації податкового навантаження / А.С. Поліванцев // Актуальні проблеми міжнародних економічних відносин : матеріали VII науково-практичної конференції молодих вчених (17 березня 2012 р.). – Харків : ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2012. – 326 с.

13. Поліванцев А.С. Ефективність інтеграції України до митного союзу на Сході / А.С. Поліванцев // Українсько-російське порубіжжя: стан та

перспективи співробітництва : матеріали III міжнародної науково-практичної конференції (15 грудня 2012 р.) . – Харків : ХНУ ім. В.Н. Каразіна. – 2012. – 206 с.

АНОТАЦІЯ

Поліванцев А.С. Вплив фіскальної політики на міжнародний торговельно-економічний обмін. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.02 – світове господарство і міжнародні економічні відносини. – Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, Харків, 2013.

Дисертаційну роботу присвячено розвитку теоретико-методологічних основ дослідження впливу фіскальної політики на міжнародний торговельно-економічний обмін та розробці науково-практичних рекомендацій щодо забезпечення зростання зовнішньоторговельних показників держави з урахуванням сучасних глобалізаційних процесів.

Досліджено роль державного регулювання економіки як середовища формування безпосередніх факторів впливу на реальний сектор економіки, систематизовано теоретичні підходи до визначення та структури системи оподаткування, проаналізовано вплив фіскального навантаження на зміну динаміки зовнішньоторговельної діяльності.

Проаналізовано науково-практичну базу в сфері оподаткування, досліджено основні напрями інтеграційних процесів у фіскальній політиці, охарактеризовано формування ефективних інструментів податкової політики в сфері зовнішньоекономічної діяльності.

Визначено напрями та механізми регулювання зовнішньоекономічної стратегії країни, здійснено моделювання дослідження факторів впливу окремих податків на обсяг зовнішньоторговельного потоку, розроблено економіко-математичну модель дослідження регулювання механізму оподаткування.

Ключові слова: фіскальна політика, міжнародний торговельно-економічний обмін, фіскальні інструменти, глобалізаційні процеси в оподаткуванні, податкове регулювання, фіскально-тарифна система.

АННОТАЦИЯ

Поливанцев А.С. «Влияние фискальной политики на международный торгово-экономический обмен». – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.00.02 – мировое хозяйство и международные экономические отношения. – Харьковский национальный университет имени В.Н. Каразина Министерства образования и науки, молодежи и спорта Украины, Харьков, 2013.

Диссертация посвящена развитию теоретико-методологических основ изучения влияния фискальной политики на международный торгово-

экономический обмен и разработке научно-практических рекомендаций в отношении обеспечения роста внешнеэкономических показателей государства с учетом современных глобализационных процессов.

Исследована роль государственного регулирования экономики как среды формирования непосредственных факторов влияния на реальный сектор экономики, систематизированы теоретические подходы к определению и структуре системы налогообложения, проанализировано влияние фискальной нагрузки на изменение динамики внешнеторговой деятельности. Дано определение понятия «налог».

Проанализирована научно-практическая база в сфере налогообложения, исследованы основные тенденции интеграционных процессов в фискальной политике, охарактеризовано формирование эффективных инструментов налоговой политики в сфере внешнеэкономической деятельности.

Определены факторы, разрушающие фискальную базу внутри страны, проведен компаративный анализ использования налогового регулирования в системе конкурентных отношений на мировом рынке, проанализировано современное состояние фискального регулирования внешнеторговых отношений в Украине в условиях евроинтеграции.

Определены направления и механизмы регулирования внешнеэкономической стратегии страны, осуществлена модель исследования факторов влияния отдельных налогов на объем внешнеторгового потока, разработана экономико-математическая модель исследования регулирования механизма налогообложения.

Охарактеризовано деструктивное влияние неофициальной экономики на классическую систему налогообложения, исследованы методологические основы и методические подходы оценки ее объемов, использование которых обусловлено усилением международной взаимозависимости глобальной экономики с мировым финансовым рынком.

Предложена концептуальная парадигма исследования влияния фискальной нагрузки на внешнеторговые отношения как социально-экономической системы, разработана модель когнитивно-иммитационного анализа стратегического развития системы налогового регулирования.

Ключевые слова: фискальная политика, международный торгово-экономический обмен, фискальные инструменты, глобализационные процессы в налогообложении, налоговое регулирование, фискально-тарифная система.

ABSTRACT

Polivantsev A.S. "The influence of the fiscal system on international trade and economic exchange." - Manuscript.

Dissertation for the degree of candidate of economic sciences, specialty 08.00.02 - World Economy and International Economic Relations. – V.N. Karazin Kharkiv National University of Ministry of Education and Science, Youth and Sports of Ukraine, Kharkiv, 2013.

Dissertation is devoted to the development of theoretical and methodological foundations of the study of the impact of fiscal policies on international trade and economic exchange and development of scientific and practical recommendations for Growth vneshneekonomicheskikh indicators of the state with current globalization processes.

The role of government regulation of the economy as an environment of direct factors of influence on the real economy, a systematic theoretical approaches to the definition and structure of the tax system, analyzed the impact of the fiscal burden on the changing dynamics of foreign trade.

Analyzed the theoretical and practical framework in the field of taxation, basic tendencies of integration processes in the fiscal policy is characterized by the formation of effective instruments of fiscal policy in the sphere of foreign economic activity.

The directions and mechanisms of regulation of foreign economic strategy of the country, carried out a model study the influence of individual factors on the amount of foreign tax stream, an economic and mathematical model study the mechanism of regulation of taxation.

Keywords: fiscal policy, international trade and economic exchange, fiscal instruments, the globalization processes in taxation, tax regulation, fiscal and tariff system.